Briefing

Сградите на Европейския парламент

Сградата „Ийстман“: ювелирно произведение от брюкселското наследство за Дома на европейската история

РЕЗЮМЕ

В сградата „Ийстман„, разположена в сърцето на квартал „Леополд“ близо до европейските институции се помещава Домът на европейската история, който ще отвори вратите си през втората половина на 2016 г. Изборът и обновяването на тази бившата стоматологична клиника позволява да се изтъкне историята на тази бележита сграда на брюкселското и европейското наследство. Основана от Джордж Ийстман, основател на фирмата „Кодак“, стоматологичната клиника е построена през 1935 г. в парка „Леополд“, място за научни и развлекателни занимания от края на XIX век насам. След като е била обществена клиника, мястото за образование и дом за възрастни хора, Европейският парламент е нает сградата през 1985 г. ,за да помести в нея административни отдели, печатница и детска градина. През годините други европейски органи като Европейския омбудсман или Европейската сметна палата също са преминали през нея. През 2009 г. Европейският парламент решава, че след амбициозен ремонт и разширяване ще разположи там Дома на европейската история. Той има за задача да представя историята на Европа през последните две столетия посредством едно решително модерно музейно дело. По този начин сградата „Ийстман“ продължава своя педагогически път в друга посока, посрещането на посетители.

Източник: Atelier d’architecture Chaix & Morel et Associés, Paris JSWD, Köln Image: © E.Young / AACMA - JSWD.

Съдържание на информационната бележка:

- Джордж Ийстман, филантроп
- Паркът „Леополд “и Стоматологичната клиника
- Клиника „Ийстман“, пространство на наука и солидарност
- Клиниката и Европейския парламент
- Етапите на едно преобразуване
- Проектът за Дом на европейската история
- Основни източници

EPRS | Обслужване на членовете на ЕП в областта на изследванията

Автори: Филип Першок и Етиен Дешам

Обслужване на членовете на ЕП в областта на изследванията и Дом на европейската история

февруари 2016 г.

PE 577.957

BG

(or. FR)

Джордж Ийстман, филантроп

Джордж Ийстман е роден в Уотървил (щат Ню Йорк, Съединени американски щати) през 1854 г. Останал сирак като малък, той започва да работи на 14 годишна възраст в застрахователния сектор и впоследствие в банковия. Но именно досегът му до фотографията е това, което му позволява десет години по-късно да открие истинското си призвание. Той започва да работи неуморно за опростяването на използването на снимките, като разработва процес със суха плака, който патентова през 1880 г. Четири години по-късно той прави революционен пробив във фотографията и отваря пътя към киното с изобретяването на филма за целулоидни ленти. Той основава фирмата „Кодак“ през 1888 г., откъдето произлиза и натрупаното от него богатство.

Джордж Ийстман става известен също със своята голяма щедрост. Той раздава всъщност голяма част от имуществото си за благотворителни цели, както и една трета от акциите на предприятието си на своите работници, проправяйки пътя за дяловото участие на работниците. Потресен от липсата на внимание и грижи, обикновено характерно за устата или зъбите на децата от семейства в неравностойно положение, Ийстман финансира създаването на първия си стоматологичен институт, който е открит през 1917 г. в Рочестър (щат Ню Йорк), мястото, на което е построено първото предприятие „Кодак“. Институтът предлага безплатни стоматологични услуги за населението, а Джордж Ийстман продължава дейността си със създаването на институти от същия вид в Лондон, Рим, Париж, Стокхолм и Брюксел. През 1931 г. всъщност Ийстман дарява сума в размер на един милион долара на Комисията за обществено подпомагане на град Брюксел, за да бъде изграден Образцов стоматологичен институт, в който да се предоставят безплатни грижи на бедните деца в рамките на града. Бил е избран терен от 2000 квадратни метра, граничещ с парка „Леополд“, а първият камък на сградата е поставен в 1934 г.

Паркът „Леополд “и Стоматологичната клиника

Паркът „Леополд“, място за научна дейност

Останка от предишната долина на Маалбек, паркът „Леополд“ първоначално е бил в средата на XIX век парк, уреден по английски образец и предназначен за развлечения и светски прояви. Хората са идвали там, за да разгледат неговото устройство и любопитните елементи на Кралското зоологическо дружество растенията и забавленията. В началото на XX век, белгийският индустриалец Ернест Солвей предлага помещаването на „град на науката“ в него . Той е всъщност голям почитател на науката и организира редовни срещи между най-именитите научни изследователи от своето време като Мария Кюри, Анри Поанкаре, Алберт Айнщайн или Пол Ланжвен. С подкрепата на град Брюксел и на частни меценати, пет института успяват бързо

Мишел Полак (1885 — 1948 г.)

Швейцарският архитект Мишел Полак е роден в град Мексико и е практикувал главно в Белгия след обучението си в Цюрих и впоследствие в Париж. На него се дължат определен брой от най-големите сгради в Брюксел, сред които големи хотели или частни хотели като вила Емпен, се намират в Брюксел, най-често построени в стил Арт Деко. Понастоящем в две от неговите сгради се намират европейски институции - сградата „Residence Palace“ (Европейския съвет) и Института „Ийстман“ (Дом на европейската история).

да намерят своето място в парка - институтите по физиология, хигиена, анатомията, социология, както и едно висше училище по търговия. През 20-те години на XX век тези институти се преместват един след друг в новия комплекс на Свободния университет на Брюксел. Стоматологичният институт „Джордж Ийстман“ отваря врати през 1935 г. след откриването в присъствието на крал Леополд и на кралица Астрид, един месец преди нейната смърт вследствие на злополука. През 1955 г. Гимназия „Емил Жакмен“ заема сградата на бившия Институт по физиология.

Изграждането на стоматологична клиника

Вдъхновено от проекта на клиниката в Рочестър, изграждането на Института „Ийстман“ е изрично възложено на архитекта Мишел Полак, който е нает реномирани местни предприятия за изпълнението на строителните дейности и на вътрешната украса. Сградата, която е облицована с бял камък, включва централен блок от 15 x 31,4 метра, с две странични разгърнати крила, всяко с размери 11,4 x 35,4 метра. Монументално стълбище от син камък води към фоайето, над което се извисяват заоблени релефи и което е украсено от монументална врата, обрамчена от декоративно табло от ковано желязо. В стила на 30-те години на XX век, на вътрешната дърводелска украса се изработва от ценен дървен материал от Конго. В страничните крила се помещават учебна зала, малък музей с ортодонтски експонати, библиотека, гардеробна и тоалетна. Към тях, на етажа, се добавят зала за рентгенови изследвания, операционни зали и анестезиологични зали и зали за манипулации, спални помещения за момичета и момчета и лаборатории. На първия етаж на централния блок и подредени в три редици се намират 26 модерни стоматологични стола, разположени в голямо пространство, осветено от големи френски прозорци, поставени на метална рамка.

Фигура 1 — Изграждане на Института „Ийстман“, 1934 г.

© University of Rochester Medical Center, Eastman Institute for Oral Health

Клиниката „Ийстман“, пространство на наука и солидарност

В резултат от задълбочени размисли в областта на хигиената, по онова време клиниката е снабдена с най-модерното медицинско оборудване, но той се отличава също така с вниманието, което се обръща на младите хора, които я посещават. Убеден, че клиника трябва да бъде възможно най-привлекателна, без мястото да напомня твърде много на децата за болнично заведение, Полак наистина полага усилия да премахне белия цвят и да го замени с различни разцветки по стените или пода. Стените в чакалнята са украсени с фрески на белгийския художник Камий Бартелеми, представящи под формата на фризове някои сцени на най-известните басни от Лафонтен. В средата на залата, величествено се издига бронзова волиера, по която са накацали екзотични птици,

които имат за цел да разсейват децата преди уговорения им час. По време на периода на експлоатация в Института „Ийстман“ са били лекувани около 15 деца дневно, като той е представлявал и място за обучение за студенти по стоматология, както и място за срещи между учени, благодарение на своята заседателна зала, която е била в състояние да побере над 150 седящи лица.

Клиниката и Европейския парламент

От 1955 г. нататък в сградата се помещава едновременно и дом за стари хора - Резиденцията „Ийстман“. Но след повече от 50 години стоматологично обслужване, Обществения център за социална помощ (CPAS) в Брюксел решава да прекрати медицинските дейности и функционирането на дома за стари хора, за да прехвърли сградата към частното си богатство. Европейският парламент, който от 70-те години на XX век заема не твърде практични за целта помещения на булевард „de l'Empereur“, взема решение, с оглед на развитието в Брюксел на дейностите на неговите политически групи и на неговите комисии, да построи сграда на улица „Belliard“, нает от белгийското правителство и пренает от Парламента. Сградата „Ийстман“ обаче се намира много близо до улица „Belliard“[1]. Всъщност, сградата „Ийстман“ е отдадена под наем на Европейския парламент от Обществения център за социална помощ (CPAS) през 1985 г., като договорът за наем е неколкократно подновяван преди окончателното закупуване на сградата през 2008 г. чрез дългосрочен договор за наем за 99 години.

Фигура 2 — Чакалнята на Института „Ийстман“ с нейната волиера, 1935 г.

Източник: Архиви за съвременна архитектура, Брюксел

1985 г. е важен етап от историята на институцията, тъй като Европейският парламент решава с резолюция да се продължи дейността за установяването на седалището му в Брюксел, както и да се построи пленарна зала с най-малко 600 места[2]. При липса на решение от страна на държавите членки относно едно седалище за институциите на ЕС, независимо от това, че вземането на такова решение е било поискано от Парламента, той решава да използва малката свобода на действие, с която разполага съгласно Договорите, за да реорганизира дейността си. Единният акт, който е в процес на подготовка, трябва да засили неговата роля и във връзка с това Парламентът организира за втори път пленарно заседание в Брюксел през 1983 г. в Конгресната палата на улица „Ravenstein“. Това обаче е белязано от технически затруднения и от констатацията, че Парламентът следва да разполага със собствена инфраструктура[3], която да бъде по-подходяща за неговата дейност и за бъдещите разширявания (Испания и Португалия през 1986 г.).

През 1986 г. само 11 % от персонала на Парламента работи в Брюксел, а при преброяването през 1983 г. служителите заемат 413 офиса на улица „Belliard“ и 80 на улица „Remorqueur“. Въпреки това длъжностните лица на Парламента не разполагат с достатъчно пространство и са в очакване на изграждането на нови инфраструктури и така наемането на сградата „Ийстман“ изцяло придобива смисъл.

От 1985 г. институтът „Ийстмън“ беше домакин на редица конференции, а също така имаше кафене, печатница и заседателни зали, преди тези пространства да бъдат заделени през 1993 г. за детска ясла с около 220 места за децата на неговите служители. След това сградата е посрещала различни европейски асоциации като „Жените на Европа“, Фондацията „Пегас“ или хорове на Европейските общности. През годините в отделни части са се помещавали още някои служби на Европейския омбудсман и Европейската сметна палата.

Паркът „Леополд“ със своите многобройни исторически сгради, като Института „Пастьор“ и библиотеката „Солвей“, е частично класифициран през 1976 г. Самата сграда „Ийстмън“ не е класифицирана, но нейните фасади, гледащи към парка „Леополд“, са включени в класифицирането на обекта. Това положение проправя по-лесно пътя за нейното обновяване и използване за културни цели, както и в по-широката перспектива на съживяването на парка „Леополд“. На 17 юни 2009 г. Бюрото на Европейския парламент одобри сградата „Ийстмън“ да бъде предоставена на Дома на европейската история.

Етапите на едно преобразуване

От юли 2009 г. Европейският парламент стартира международен конкурс, който се провежда на три етапа. В хода на конкурса се обръща специално внимание на елементи като музеологичната концепция на проекта, достъпността за лица с намалена подвижност, анализа на потребностите и оценката на експлоатационните разходи, както и въздействието върху околната среда и енергийната ефективност на сградата. Последната фаза на конкурса приключи в началото на 2011 г. с определяне на обединението победител, Atelier d’architecture Chaix & Morel et Associés (Франция), JSWD Architekten (Германия) и TPF Engineering (Белгия). Проектът предвижда по-конкретно добавянето на съвременно разширение, както и реставрирането на

Фигура 3 — Проект за Дом на европейската история. Страничен изглед

Източник: Atelier d’architecture Chaix & Morel et Associés, Paris JSWD, Köln Image: © E. Young / AACMA – JSWD

оригиналните фасади и на някои зали, така че да се запази историческата естетика. За да се включи цялата програма, трябва да се удвои площта на съществуващата сграда: проектът се простира върху задния двор и горните части на сградата. Тези допълнителни три етажа обаче зачитат и утвърждават принципа на композицията на сградата, основан на изтъкването на централния корпус и неговата осева симетрия. Върху бившия покрив пакетът от сериграфирано стъкло на разширението разкрива неговото съдържание: непрозрачни призми създават впечатлението, че плуват в тази прозрачна кутия.

През 2012 г. прогнозната стойност на строителните работи по разширяването и обновяването на сградата е възлизала на 31 милиона евро, на изложбената част — включително голяма сума, предназначена за езиковото многообразие — 21,4 милиона евро. По време на конкурса за архитекти проектът предизвика задълбочен дебат относно неговата целесъобразност и архитектурното му включване в околната среда на Брюксел. Подобен дебат винаги се провежда при изграждането на големи музеи през последните години и това изглежда оправдано. Парламентът подпомогна дебата, като организира през 2012 г. експозиция на кандидатстващите проекти и избрания в крайна сметка проект. Той организира също редица срещи с асоциации на живеещите в околността.

Проектът за Дом на европейската история

Идеята за създаване на музей на Европа не е нова. Още през 1990-те години Европейската комисия обмисляше да открие европейски зали в различни големи европейски музеи.[4] Частен проект за Музей на Европа беше стартиран в Брюксел през 1997 г., като последваха две експозиции на прототипи и пътуваща изложба.

Фигура 4 — Проект за Дом на европейската история – интериор

Източник: Atelier d’architecture Chaix & Morel et Associés, Paris JSWD, Köln Image: © E.Young / AACMA - JSWD.

Няколко европейски държави също са си задавали въпроса за създаването на голям национален музей. Това беше успех в Германия, с *Haus der Geschichte* в Бон. От друга страна, проектът за *Nationaal Historisch Museum*, започнат от нидерландския парламент през 2006 г., беше прекратен през 2010 г., както и проектът за Дом на историята на Франция, предложен от президента Никола Саркози и изоставен поради размера на разходите (80 милиона евро), но и поради критиките, предизвикани от начина на представянето на националния прочит. От друга страна, в САЩ след края на Студената война е

отбелязано рязко увеличаване във Вашингтон на музеите, които избягват идеята за голям национален прочит (*United States Holocaust Memorial Museum, National Museum of the American Indian*).

В този контекст проектът за Дом на европейската история, официално стартиран през февруари 2007 г. от Ханс-Герт Пьотеринг в неговата реч след избирането му за председател на Европейския парламент, изглежда амбициозен. През декември 2007 г. се създава комитет от експерти, съставен от 9 историци и музейни работници от цяла Европа[5]. Той предлага концепция за Дом на европейската история през септември 2008 г[6]. Взето е решение, че Домът на европейската история ще има за първа своя цел да развие у хората от всички слоеве на обществото по-добро разбиране на неотдавнашната история на континента в контекста на предишните векове, които са формирали идеи и ценности в понякога дълги и трудни процеси. Музеят цели още да даде възможност на гражданите да помислят критично върху историята на европейската интеграция, нейните движещи сили, нейните перспективи и предизвикателства[7]. По този начин Домът на европейската история е замислен като място на самостоятелно учене, среда, в която посетителите могат да придобиват знания посредством едно музейно преживяване. Замислен като място за вникване, Домът на европейската история иска да събуди у посетителите желание за история, която да им представя като тяхна, и любопитство относно настоящия курс на Европа. Чрез представяне на историята на европейската интеграция в по-широкия контекст на европейската история на XX и XXI в. Домът на европейската история следва да допълни *Парламентариума*, открит през 2011 г., който е съсредоточен върху историята на европейската интеграция и функционирането на Европейския парламент. Посетителите на Европейския квартал ще могат да посетят двете изложения, както и забележителности като пленарната зала, еспланадата и протоколния вход, като по този начин ще добият цялостна представа за функционирането на Европейския парламент, представено в контекста на европейската история.

Средоточието на Дома на европейската история ще се състои в постоянна изложба, проследяваща до наши дни еволюцията от XIX век и катаклизмите на Първата и Втората световни войни, през преминаването на Студената война, падането на Желязната завеса и Берлинската стена, та до задълбочаването на европейската интеграция, с кратки ретроспекции за корените на континента, Средновековието и модерната епоха.

Различните етажи на музея следват хронологично-тематична последователност. Във всичките си части основната експозиция ще предлага множество перспективи, основани на проучвания на отделни случаи, като интригува посетителя. Със своя „отворен“ към небето таван, последният етаж има за цел да покаже неограничените възможности на европейското бъдеще. Това ще бъде също така пространство, в което посетителите могат да отдъхнат, да размислят върху впечатленията си. За тази цел Домът на европейската история се основава на методика, прилагана от съвременните музеи с цел създаване на преживявания за всички сетива въз основа на експонати, визуални и аудио-визуални елементи и обяснителни текстове, на разположение на двадесет и четирите официални езика на Европейския съюз.

Изложбата ще бъде допълнена от други дейности, като например временни изложби, пътуващи изложби, както и широк набор от събития и публикации. Освен

това музеят си е поставил за цел да предлага, в допълнение към изложбите и посещенията с екскурзовод, педагогическа програма, която насърчава посетителите да си задават въпроси за подхода си към европейската история и нейното наследство за съвременния свят.

Откриването на Дома на европейската история през ноември 2016 г. се стреми да добави ново измерение към посещението в Европейския парламент и също би трябвало да привлече около 350 000 допълнителни посетители годишно. Следователно може да се каже, че сградата „Ийстмън“ запазва дългата си история на новатор по отношение на оборудването и на научното и отвореното към обществеността призвание. В този смисъл несъмнено не е преувеличено да се твърди, че създаването на Дома на европейската история допринася за един вид връщане към източниците за парка „Леополд“.

Основни източници

Изграждане на Дом на европейската история. Проект на Европейския парламент, Люксембург, Служба за публикации на Европейския съюз, 2013 г., 49 стр.

С.Кларк и Дж. Пристли, *Парламентът на Европа, лица, места, политика*, Лондон, John Harper Publishing, 2012 г.

Т.Деме, *Брюксел, хроника на една столица – строителна площадка*, том 2: *От Експо 58 до седалището на ЕИО*, Брюксел, Paul Legrain, 1992 г.

К. Мазе, *Изграждането на европейската идентичност зад кулисите на музеите в Европа*, Париж, Белен, 2014 г.

Бележки

[1] Сметна палата, Специален доклад на Сметната палата относно политиката за сградния фонд на институциите на Европейските общности, ОВ C, № C221/1, 3 септември 1979 г.

[2] Европейски парламент, Резолюция относно „инфраструктурата, необходима за провеждането на заседания в Брюксел“, 24 октомври 1985 г., док. B2—1120/85.

[3] По-специално, залата не дава възможност за електронно гласуване и за преброяване на поименните гласувания. Agence Europe, 28 април 1983 г.

[4] Вероник Шарлети, „Замисълът за Музея на Европа, принос за анализирането на европейските символични политики“, сп. „Социологически преглед“, стр. 27—28, 2004 г.

[5] Камий Мазе, *Изграждането на европейската идентичност зад кулисите на музеите в Европа*, Париж, Белен, 2014 г.

[6] Експертна комисия, *Насоки за Дома на европейската история, Европейски парламент*, октомври 2008 г.

[7] Тая Вовк ван Гаал и Кристин Дюпон, „Дом на европейската история“, *навлизане в минно поле: създаване на нови исторически музеи*, протоколи от конференцията на EuNAMus, 2012 г.

Ограничаване на отговорността и авторско право

Отговорност за съдържанието на настоящия документ носи изцяло авторът. Изразените в документа мнения не отразяват непременно официалната позиция на Европейския парламент. Документът е предназначен за членовете и служителите на ЕП във връзка с тяхната парламентарна работа. Възпроизвеждането и преводът са разрешени, освен за търговски цели, при условие че е посочен източникът, че е получено предварително уведомление и че е изпратен екземпляр на Европейския парламент.

© Европейски съюз, 2016 г.

eprs@ep.europa.eu
http://www.eprs.ep.parl.union.eu (интранет)
http://www.europarl.europa.eu/thinktank (интернет)
http://epthinktank.eu (блог)